

Text k dvacátému třetímu setkání

Půst a modlitba

(zpracováno podle knihy Anselma Grüna – Půst, modlitba tělem i duší)

Půst a modlitba jsou spojené nádoby. Mají mezi sebou vnitřní vztah. Mnozí se dnes domnívají, že modlitba je jako rozmluva s Bohem úkon čistě duchovní. Pouštní otcové a staří křesťanští mniši však modlitbu vždy považovali za úkon, kterého se účastní jak tělo, tak i duše. Projevovalo se to i v modlitebních gestech. Člověk se k Bohu nemodlil jen v hlavě a hlavou, nýbrž celým svým tělem. V rozpražení rukou se Bohu otevíral i tělesně, pozvedával dlaně k Bohu. Gesto modlitbu podtrhuje a často je samo o sobě modlitbou beze slov. Kdo stojí před Bohem s rozevřenými dlaněmi, již tím samotným gestem se modlí.

Tato jednota těla a duše se projevuje právě i v úzkém spojení modlitby a postu. Stejně jako k modlitbě patří tělesná gesta, patří k ní i tělesný půst. Půst zintenzivňuje modlitbu a platí to především pro modlitbu prosebnou a přímlyvnou. Jestliže se chci se vši vážností za něco nebo za někoho modlit, je velmi prospěšné podložit tuto modlitbu postem. Moje modlitba pak není jen záležitost hlavy, několika slov a myšlenek, ale zaujímá celou mou bytost. Úpím k Bohu tělem i duší, svým postem vyznávám, že sám nic nesvedu, že jsem odkázán na Boží pomoc. Spojení modlitby s postem najdeme už ve Starém zákoně.

Tam u řeky Ahavy jsem vyhlásil půst, bychom se před svým Bohem pokořili a vyprosili si u něho pro sebe, pro své děti a i pro všechn svůj majetek přímou cestu. Ostýchal jsem se totiž žádat od krále ozbrojený doprovod a jízdu, aby nám na cestě pomáhali proti nepříteli; řekli jsme králi: „Dobrotivá ruka našeho Boha je nade všemi, kdo ho hledají, ale jeho moc a hněv je proti všem, kdo ho opouštějí. Proto jsme se postili a prosili jsme v této věci svého Boha, a on naše prosby přijal.“ (Ezdráš 8,21-23)

Všichni izraelští muži i ženy a děti, kteří bydleli v Jeruzalémě, padli na kolena před chrámem, posypali si hlavu popelem a rozprostřeli svá zíněná roucha před Hospodinem. Oltář zahalili do zíněného hávu a jali se jednomyslně a naléhavě volat k Bohu Izraele, aby nevydal jejich nemluvňátka za lup, ženy za kořist, města, jež dostali v dědictví, ke zničení a svatyni k znesvěcení a potupě pro posměch pronárodů. Hospodin vyslyšel jejich hlas a shlédl na jejich tíseň; lid se postil po mnoho dní po všem Judsku i v Jeruzalémě před svatyní Hospodina Všemohoucího. (Jud 4,11-13)

V Novém zákoně nám Pán Ježíš říká, že určitá uzdravení a osvobození jsou možná jen pouze modlitbou a postem.

Když přišli k zástupu, přistoupil k němu jeden člověk a na kolenou prosil: „Pane, smiluj se nad mým synem, neboť je náměsíčný a je na tom zle: často padá do ohně a často do vody. A přivedl jsem ho k tvým učedníkům, ale nemohli ho uzdravit.“ Ježíš odpověděl: „Pokolení nevěřící a zvrácené, jak dlouho ještě budu s vámi? Jak dlouho vás mám ještě snášet? Přiveďte mi ho sem!“ Ježíš mu pohrozil, a zlý duch z něho vyšel; a od té chvíle byl chlapec zdrav. Když byli učedníci s Ježíšem sami, přistoupili k němu a řekli: „Proč jsme ho nemohli vyhnat my?“ On jim řekl: „Pro vaši malověrnost! Amen, pravím vám, budete-li mít víru jako zrnko hořčice, řeknete této hoře: „Přejdi

odtud tam, a přejde; a nic vám nebude nemožné.“ Takový duch nevyjde jinak než modlitbou a postem. (Mt 17, 14-21)

To, že půst zesiluje modlitbu je i zkušeností prvotní církve, už v Didaché (starokřesťanský text z 1. století) se objevují zmínky o postu za pronásledovatele křesťanů. Už půst sám o sobě je modlitbou, naléhavým křikem těla k Bohu. Pokud se postíme a modlíme za druhé, postem se sjednocujeme s člověkem, za něhož se modlíme. Stáváme se milosrdnými, otevřenými pro trápení a potřeby druhých - půst nás uschopňuje k soucitu s druhými.

Dalším aspektem je fakt, že půst nás udržuje bdělé. Jídlo nasycuje a uvádí člověka do ospalosti, naproti tomu v postu je člověk bdělý, vnímavý na Boží vedení a otevřený pro Ducha Božího. Půst je také adorace, kdy se člověk ve své nemohoucnosti odevzdává Bohu a klaní se mu. Sklání se před Bohem, který jako jediný je schopný nasytit náš nejvnitřnější hlad – hlad duše. Postem si vědomě necháváme otevřenou ránu v naší duši, temnou propast nejvnitřnějšího hladu, kterou jediný Bůh může naplnit zcela a napořád. Tuto ránu v naší duši se neustále snažíme naplnit vším možným – jídlem, pitím, věcmi, zážitky, prací, aktivitou – jenže ona zaplnit nejde, jen naoko a chvilkově, jen po okamžik, kdy do ní tyto věci padají. Pak se jako černá díra zvětší. S každou další věcí, kterou do ní hodím a snažím se jí zaplnit, roste a volá po dalších věcech – víc jídla, víc věcí, víc zážitků, víc lidského uznání.....víc všeho.....ale jediné, co naše rána v duši potřebuje je víc Boha, a jediný, kdo může ránu v naší duši naplnit, je Bůh sám. Tak mu to dovolme. K tomu ale musíme mít odvahu, neházet do této bezedné propasti stále další věci a aktivity, musíme ji nechat hladovou a otevřenou a pak přistoupit k modlitbě, pozvat do našeho života Boha a čekat až přijde. A on přijde.

OTÁZKY K TEXTU:

Modlíte se tělem? Cítíte při modlitbě potřebu nějaké polohy?

Přemýšleli jste někdy nad smyslem gest a pohybů v liturgii? Nebo tu „spartakiádu“ cvičíte automaticky, protože to dělají všichni ostatní?

Cítíte prázdnotu ve své duši? Pokud ano, čím ji vyplňujete? Pokud ne, máte pro to nějaké vysvětlení?